

ZANZIBAR ANEB
PRVNÍ SVĚTOVÝ PRŮVODCE
HALINY PAWLOWSKÉ

motto

Zanzibar aneb První světový průvodce Haliny Pawlowské

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Halina Pawlowská
Zanzibar aneb První světový průvodce
Haliny Pawlowské – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

motto

ZANZIBAR ANEB
PRVNÍ SVĚTOVÝ PRŮVODCE
HALINY PAWLOWSKÉ

Praha 2018

PŘEDMLUVA

„I když je mi osmdesát pět let, chci ještě poznat celý svět!“ Tohle napsal můj táta, umřel v devadesáti a já pak nad jeho slovy brečela dojetím.

Můj táta totiž moc necestoval. Nebylo to možné. V roce 1948 mu komunisté zabavili nejen vysokoškolský index, ale taky cestovní pas.

Mého otce cizí kraje vzrušovaly. Byly pro něj synonymem svobody a dobrodružství a toužil, abych aspoň já poznala všechny ty zaslíbené země. Nutil mě proto hrát tenis, abych se v zahraničí účastnila mezinárodních turnajů, nutil mě učit se cizí řeči, abych všude měla dveře dokořán. A taky mi táta říkal, že všude se dá žít, když tam máte s kým jít na víno.

Knížka, kterou právě máte v rukou, vznikla tak, že jsem byla požádána, abych pro Českou televizi napsala sérii dokumentů o evropských metropolích.

Byla to úžasná zakázka. Splnila jsem ji s rozkoší a vydělala jsem si tím dost na to, abych mohla cestovat dál sama a bez povinností.

Úplně svobodná jsem se vydávala do vyhlášených, ale i méně známých míst a tam jsem hledala významné stavby, bezvadné restaurace, pohodlné pláže, romantická zákoutí, alkohol a fajn lidi.

A protože cestování považuji nejen za jednu z nejpříjemnějších činností, ale taky za důležitý moment rozvoje našeho vzdělání, a protože si myslím, že my, jako Češi, jsme se už doma za Honzovou pecí naseděli až dost, tak si dovoluji vám předložit své cestovatelské postřehy.

Má knížka není průvodcem v pravém slova smyslu, není to cestovatelský deník. Nabízím vám své vzpomínky, střípky svých poznatků, fakta, která pro mne byla nová, a taky místa, která by se vám mohla zalíbit.

A proč je název knížky *Zanzibar*? Protože vždycky když si táta pečlivě vyleštil boty a nasadil klobouk, tak máma řekla: „Kam jdeš?“ a táta řekl: „Do Zanzibaru!“ a máma řekla: „Tak ať jsi do půlnoci doma!“

„Zanzibar“ nebyl pro mého otce jen jménem ostrova v Indickém oceánu, z kterého se vyváží vonné koření, když šel můj otec do „Zanzibaru“, tak šel „do světa“! Šel pít víno a snít své cizokrajné příběhy.

Můj táta měl vždycky pravdu, proto ctím jeho myšlenku a troufám si vám poradit: „Čím větší kus světa poznáte, tím budete chytřejší, a čím častěji vyrazíte na flám, tím dřív si zvyknete na kocovinu!“

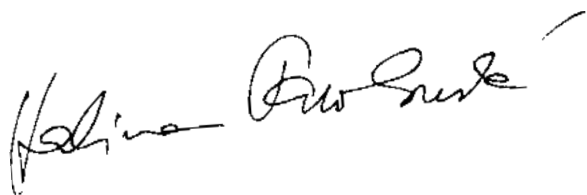
Za sebe si dovolím ještě jednu ideu, zformulovala jsem si ji na základě zkušenosti, která mne sama přivedla v úžas:

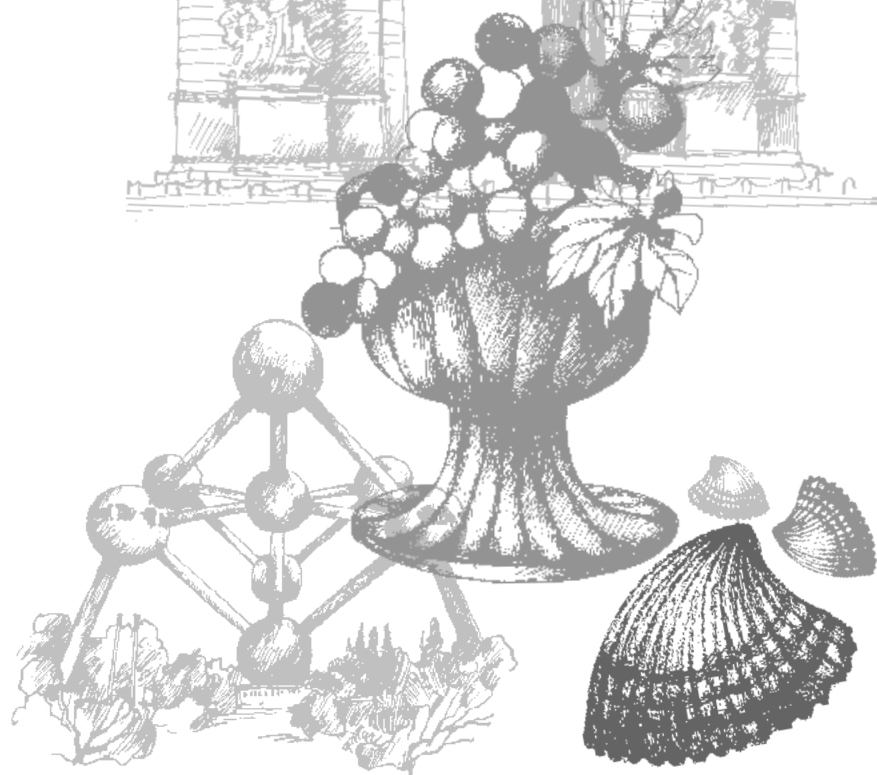
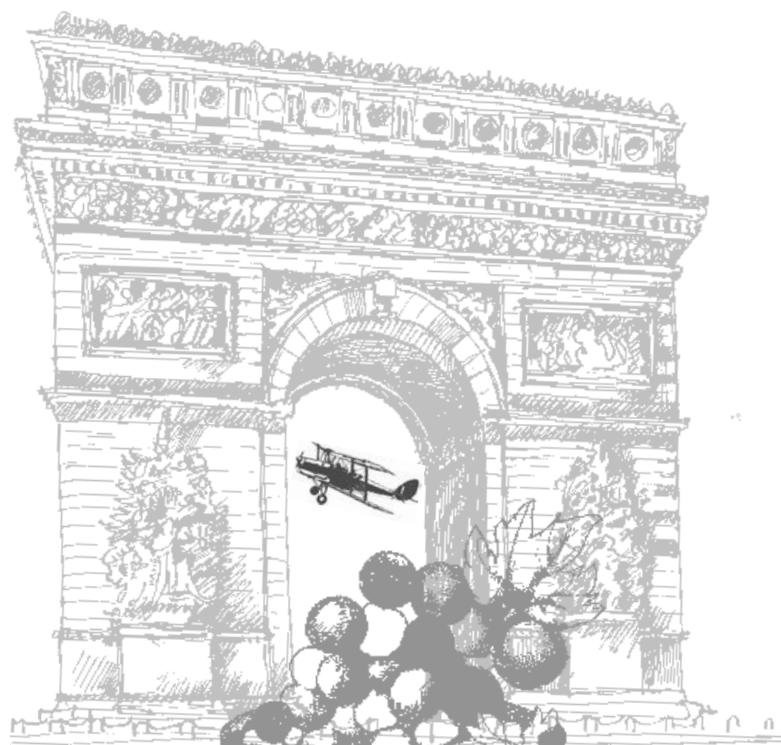
„Čeští muži by měli cestovat, aby na vlastní oči viděli, jak krásné, chytré a hodné jsou české ženy! A české ženy by se měly vypravit do světa, aby se ujistily, že někde existuje aspoň jeden vtípný, bohatý, hodný, vášnivý, něžný, zodpovědný a zamilovaný muž!“

S výkřikem:

**VŠUDE NA SVĚTĚ SNÍM,
CO TAM SNÍM!**

Happy travel time, gute Reise a dobrou chuť vám přeje

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Helena Bursík'. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

ŘÍM
UNAVENA' NAHÁ HOLKA
FEDERICA FELLINIHO

Do Říma vedou cesty všech hříšníků. Logicky jsem proto letěla do Říma i já. Když řeknete ROMA (Řím) obráceně, dostanete slovo Amor. Proto je zřejmě právě Řím městem, kde sídlí papež, kde se hodně modlí a kde je víc jak 400 kostelů. Někdy jsou kostely nenápadně vklíněné do čtvrti tak, že vypadají jako řadové domky, někdy mají historii starou skoro 2000 let a vždycky je v nich v létě chládek a v zimě překvapivě teplo...

Režisér Federico Fellini jednou pojal Řím jako město žen. Řekl, že ho vždycky nesmírně vzrušoval pohyb ženských boků při chůzi a že mu od dětství právě tenhle pohyb připomínal zvon, které se komíhají proto, že nastal čas, aby se šlo ke zpovědi...

Řím sice leží mezi sedmi pahorky, ale střechy římských domů – většina z nich vznikla bez dovolení, a proto Řím působí trochu jako chaotická skládáčka různě přistavovaných kamenných beden – jsou rovné! Jen když je hezky, tak vás dojmou zelené rostliny teras, červené slunečníky a zvláštní odraz slunce, které se cpe do úzkých a provlhlých uliček.

KDYBY SI NA SEBE VZALA ASPOŇ KOŠILKU!

Když jsem byla v Římě já, tak bylo neveselo, truchlivo, lilo jako z konve. Taxikáři kvůli dešti nejezdili, bary se neotvíraly, a když jsem si přesto chtěla dát s někým schůzku, tak se ten Říman většinou podíval na nebe a řekl: „Porca puttana!“ (V překladu kombinace slov prase a děvka.)

Když opravdu chcete poznat Řím, nešplhejte po schodech, po stráních a nevytahujte dalekohled. Vrhňte se do podzemí. Když byl režisér Fellini dítě, tak se jednou v římských katakombách ztratil. Nikdy nezapomněl na svou hodinovou hrůzu a na osvobozující skřehotavý hlas, který volal: „Hledá se chlapec z Rimini!“

Z Rimini je i muž, co mi dovolil navštívit svou zahradu. Inženýr Bordoní patří ke společenské špičce Říma a bydlí přímo nad katakombami. Ty ústí hned vedle bazénu a jsou typickým příkladem římského života a smrti. Když si totiž právě tady plavou římské krasavice, je docela logické, že jsou přímo nad urnou krasavice, která zemřela v roce 303. V každém případě vždycky ale v Římě platilo a platí, že kdo je bohatý, ten musí mít bohatý hrob, a že když se někdo považoval za velkého člověka, tak musí být jeho hrob ohromný.

Proto existuje Pantheon. Vznikl v roce 2 před naším letopočtem, pak za baroka ho zohavili a pak se do něj pohřbilo asi 30 000 mnichů. Dřív se šlo do Pantheonu po pěti schodech vzhůru, dnes stojí chrám v rovině s dlažbou a je to jen další důkaz, že se Řím pomaličku propadá do vlastních dějin...

Alberto Moravia řekl, že Řím je lenošivá děvka, současná obchodnice mi řekla, že Řím je město překrásné, výborný italský režisér Maurizio Scaparro řekl, že je Řím město zamilovaných, a mně se líbí, co řekl slavný italský herec Giorgio Albertazzi: „Řím je jako nahá pěkná žena. Je ale pořád nahý, máte chuť jí říct, aby si vzala aspoň košílku, ale kdepak! Ona se neoblékne! A protože je nahá tak dlouho, tak už je z té své obnaženosti dost unavená...“

ŠOK V NEJVĚTŠÍM CHRÁMU PÁNĚ

Nejvíce hysteričtí po památkách jsou v Římě pochopitelně Japonci. U Kolosea se dokážou fotografovat celé hodiny. Normální Ital by byl rád, kdyby se v Koloseu konalo mistrovství světa ve fotbale, italští umělci touží v Koloseu ztvárnit balet a básník Seneca Koloseum nenáviděl. Řekl o něm, že když dopustili, aby tu během 100 dní zemřelo 5 000 šelem

a 120 gladiátorů, dá se čekat, že nejdřív budou požírat lvi lidi a potom budou lidi předhozeni bez zdržování rovnou divákům...

Nad kalnou vodou Tibery leží Andělský hrad. Vypadá jako ponuré vězení. Je to pevnost, kde byli mučeni kacíři, kde se skrývali papežové a kde je teď chodba, která vede přímo do Vatikánu...

Vatikán je státem ve státě. Má hranice, které jsou nejčastěji přestupované, a má hranice nejpečlivěji střežené. Vatikán má 44 hektarů a asi 2 000 zaměstnanců. Má benzínové pumpy, rozhlas, policii a gardu o 100 mužích. Má taky vlastní měnu a poštu, a ta je na rozdíl od státní pošty přesná a rychlá. Ve Vatikánu se nerodí děti a žijí v něm zejména muži...

Nad vším ční Michelangelova kopule Svatého Petra a Svatý Petr je největší chrám Páně na světě. Má 30 oltářů a vejde se prý do něj 60 000 lidí. A vás šokuje to, že bazilika nepůsobí jako většina ostatních ponuře. Je světlá a až euforicky rozmařilá.

ZPOVĚDNÍK NA INFARKT

Každý správný Američan má svého psychoanalytika. Každý správný Ital má svého zpovědníka. Bratr František je z kostela sv. Marie ve čtvrti Trastevere. Je to nejstarší mariánský kostel v Římě, je ze 3. století a má mozaiku s 10 svatými ženami... Když jsem byla v kostele já, tak tam bylo žen mnohem víc. Na zpověď čekaly frontu a bratr František jim pozorně naslouchal, radil, a když slyšel, že jedna z cizinek nebyla u zpovědi už tři roky, tak se tak zhrozil, že ji okamžitě poslal do jiného kostela, kde umí všechny jazyky světa a kde visí venku červené lucerničky, protože je to vlastně záchranná služba první boží pomoci...

CARA MAMMA! FIAMMA!

Jací jsou vlastně Římané? Herec Albertazzi mi řekl, že jsou srdeční, maličko vulgární a někdy trošku na obtíž... Pravý Ital bez gest nemluví a zcestovalý Ital, který chce vypadat důstojně, jako by měl pořád na paměti radu: „Nemávej rukama!“ A proto to někdy při rozhovoru vypadá, jako by oslovený dostával neviditelné příkazy: „Pozor!“ – „Pohov!“

Pro Římana je typické, že neustále telefonuje. Mobil mu ale neslouží k byznysu, k domluvení schůzky s milenkou, každý Říman má mobil proto, aby mohl svou matku informovat o tom, kde právě je, co hodlá dělat a kdy přijde na oběd...

V Itálii totiž vládnu matky! Každý Říman je pro svou matku věčně neposlušným nádherným chlapcem a kvality každé dívky se určují pouze tím, jaká z ní v budoucnosti vyroste matka! Při telefonování často slyšíte *cara mamma* a *fiamma* (drahá maminko, milovaná...).

Italové milují jízdy na motorkách a mopedech. Italové jsou všichni potenciální herci. Italové mají rádi plné ženy s mohutnými nadry.

SPOLEČENSKY VYŘÍZENÝ ITAL

Centrum Říma tvoří úzké uličky. Občas v nich visí prádlo. Domy jsou otlučené, svítí jen výklady drahých butiků. A ty jsou tady opravdu drahé. Butik Fendi je úžasný, protože v něm můžete sehnat tašky s kapsami určenými speciálně pro lahve se šampaňským. Firmu Fendi založilo pět sester. Jejich obchody jsou v elegantní ulici Bourgogne blízko Piazza di Spagna a všechny jsou řízeny homosexuály.

V noci je Řím převážně temný. Hodně se šetří elektřinou. Město připomíná středověký Východ. Salon Versace navzdory energetické krizi září do daleka...

U Gucciho hodně nakupují Rusové. Nejdražší kabelky, aktovky, které svou elegantní tajuplností asociují mafii, která méně elegantně zlikvidovala už jednoho z Gucciho bratrů.

Italové mají skoro nejhezčí obchody na světě. Interiéry míst, kde opravdu žijí, jsou mnohdy mnohem skromnější. Většinou má pravý Ital svůj majetek na sobě. Muži jsou ve značkových oblecích, a kdo jde na jednání s botou, která nemá podrážku z kůže, je společensky vyřízen. Přesně jako když má ponožku tak krátkou, že je možné mu zahlédnout kousek nohy...

O KÁVĚ, ROZKOŠI A HŘÍCHU

V Itálii je nejlepší cappuccino a zmrzlina na světě. Víc než 100 druhů zmrzliny najdete v cukrárně *Della Palma*. Cappuccino si dejte v *Caffè Greco*. Sem chodil Nikolaj Vasiljevič Gogol, Johann Wolfgang Goethe, ten mimo jiné vzdal svou honbu za antikou a vrhl se do náručí ohnivých Italek – nejvíc ho na nich fascinoval temný knírek...

Právě tady sedávala spisovatelka Emily Brontëová, spisovatel Mark Twain a právě tady taky papež zakázal stýkat se s umělci, protože měli moc hříšné názory na svět.

Federico Fellini sem taky chodil. Větší přednost ale dával kavárně *Canova*. Když jsem v ní byla já, tak na židličky seděla dáma v norkovém kožichu. Kolem ní prošli dva mladí policisté a možná jí něco řekli. Pravda je, že křičela přes celé náměstí Popolo asi deset minut. Pravda je, že ústředním tématem projevu byla slova *bastard!* a *cretino!* A pravda je, že si jí vůbec nikdo nevšímal. V téhle restauraci se scházejí největší gurmáni. Mají tu mořské speciality a já si dala široké nudle *pappardelle* s čerstvými hříbky a smetanovou omáčkou a rozkoší jsem málem omdlela.

Fellini taky řekl: „Řím je město temné jako žena, temné jako katolická víra. Temné tím, že vám dává pravidla, kte-

rá vás baví okamžitě neposlouchat. A to je motor – hřích, odpuštění, rozhřešení, hřích...”

O restauraci *Ranieri* se vypráví, že je stará jako Řím. Není to pravda. Je stará od roku 1843 a byla v ní jako host královna Viktorie. Vaří tu skvěle. A je tu ticho, které si vynucuje panovnická přítomnost.

V hospodě *Da Meo Patacca* ve čtvrti Trastevere je vždycky veselo, protože sem chodí domácí i turisté, a kuchař mi prozradil, že 300 hostů nakrmí on sám jen s pěti kuchaři. A když jsem si já poručila, tak číšníci na mě mrkali a kuchař se přišel osobně podívat. Pak přišli typičtí italští zpěváci. Dva z nich se svěřili, že jsou z Haliče. A zpívali, jak jsou ženy krásné a jak jim láskou puká srdce. A pak šli k vedlejšímu stolu a zpívali totéž.

V Římě nejsou kavárny, ale bary a trafiky, kde se jen tak rychle do sebe hodí šáleček kofeinu jako nezbytný životabudič. Denně asi tak osmkrát... Jsou to buď maličkáta úžasně silná *espressa ristretto*, nebo větší úžasně hořká *espressa*, nebo dvojitá *espressa doppio*, nebo silné *caffè frappé* – se zmrzlinou, nebo *con panna* – espresso se šlehačkou, nebo *latte macchiato* – espresso s mlékem a mléčnou pěnou, anebo nějaká jiná káva. V Itálii se taky jí asi 300 druhů těstovin, a je to vždycky jenom předkrm. A počet druhů pizzy ještě nikdo nikdy nepočítal. Náš domácí se jmenoval Alfonso. Říkal, že o Italech jsou všichni ve světě přesvědčení, že se cpou pouze těstovinami. A on, Alfonso, ze všeho nejradši jí steaky a plněná avokáda. Pravda je, že jsem nadívané avokádo u Alfonsa taky ochutnala. Bylo tak lahodné, že doma jsem ho už svým blízkým připravila nesčetněkrát...

INVALIDA U PAPEŽE NEMÁ ŠANCI!

V Římě je určitě hezky, když svítí slunce a je vedro, a vy se radujete, jak kolem vás prošly dějiny. Když je vám zima a bolí

vás nohy, vidíte jen obludně obrovské pozůstatky těch, kteří se marně snažili o pomníky své nesmrtelnosti. Cítíte touhu po moci a taky zmar, a pak si řeknete: Řím je přece svaté město! Žije v něm nejbližší prostředník Boha. A to je prý nejlépe informovaný smrtelník. Ale jak to, že mu neřekli, že když se chce v chrámu svatého Petra pomodlit invalida, že nemá šanci? Že díky 17 vysokým schodům před kostelem nemůže v chrámu nejsvatějším prosit o zázrak!

V Římě je 1 300 fontán. Fontána di Trevi je na maličkém náměstí a vypadá jako varhany. Stojí v ní bůh moře Neptun, lasturu táhnou koně a všichni cizinci házejí do kašny peníze, aby se do Říma mohli vrátit. Já neviděla jediného invalidu, že by tam něco házel.

● **ITALSKÁ ANTIPASTA S LILKY**

Dva menší lilky nakrájíme na půlcentimetrové plátky a lehce posolíme, menším žampionům oloupeme hlavičky (100g) a 1 červenou a 1 žlutou papriku nakrájíme na proužky, 2 cibule a 4 stroužky česneku na plátky. Na olivovém oleji (3 lžíce) pak nejdřív osmahneme cibuli, potom česnek a ostatní zeleninu. Krátce orestujeme, přisolíme, opepříme a vložíme do zapékací misky. Přidáme čerstvý rozmarýn (1 lžíce), citronovou šťávu (3 lžíce), olivový olej (2 lžíce), bílý vinný ocet (3 lžíce). V troubě zapečeme (15 minut) a hned podáváme s bílým pečivem.

● **NADÍVANÉ ALFONSOVO AVOKÁDO**

Dvě velká zralá avokáda rozkrojíme na poloviny, vyjme-me pecky a lžičkou vydlabeme dužinu tak, aby u slupky zbyla vrstva silná asi 5 mm, a lehce pokapeme citronem. Další vypeckované zralé avokádo oloupeme, nakrájíme

na kostičky a zalijeme marinádou z olivového oleje (2 lžíce), jablečného octa (1 lžíce), soli a černého mletého pepře. Z oloupaného jablka vyjmeme jádřinec, dužinu nakrájíme na kousíčky a přimícháme k marinovanému avokádu. Touto směsí naplníme poloviny avokád, přikryjeme potravinovou fólií a necháme vychladit.

Italové k nadívanému avokádu rádi pijí lehké bílé víno nebo jasmínový čaj.

● KUŘECÍ STEHÝNKA RANIERI

Paličky kuřecích stehýnek dáme na hodinku marinovat do ½ l černého piva s několika kuličkami drceného jalovce, černého pepře a dvěma bobkovými listy. V hlubší pánvi zahřejeme lžici olivového oleje a na něm rozpustíme 2 lžíce másla. V pánvi podusíme na kolečka rozkrájené 2 cibule. Pak přidáme osušená stehýnka, zprudka je orestujeme a posolíme. Přidáme marinádu a zahřejeme k varu. Ztlumíme oheň, vmícháme 2 lžíce rajského protlaku (nebo kečupu), přikryjeme pokličkou a dusíme asi půlhodinku. Změklé maso vyjmeme a dáme do tepla, šťávu zcedíme a za vyšší teploty a stálého míchání zredukujeme množství sosu asi o jednu třetinu. Dochutíme mletým černým pepřem, dosolíme, stehýnka šťávou na talíři přelijeme a podáváme s bílým chlebem.

● ZELENINOVÁ MÍSA

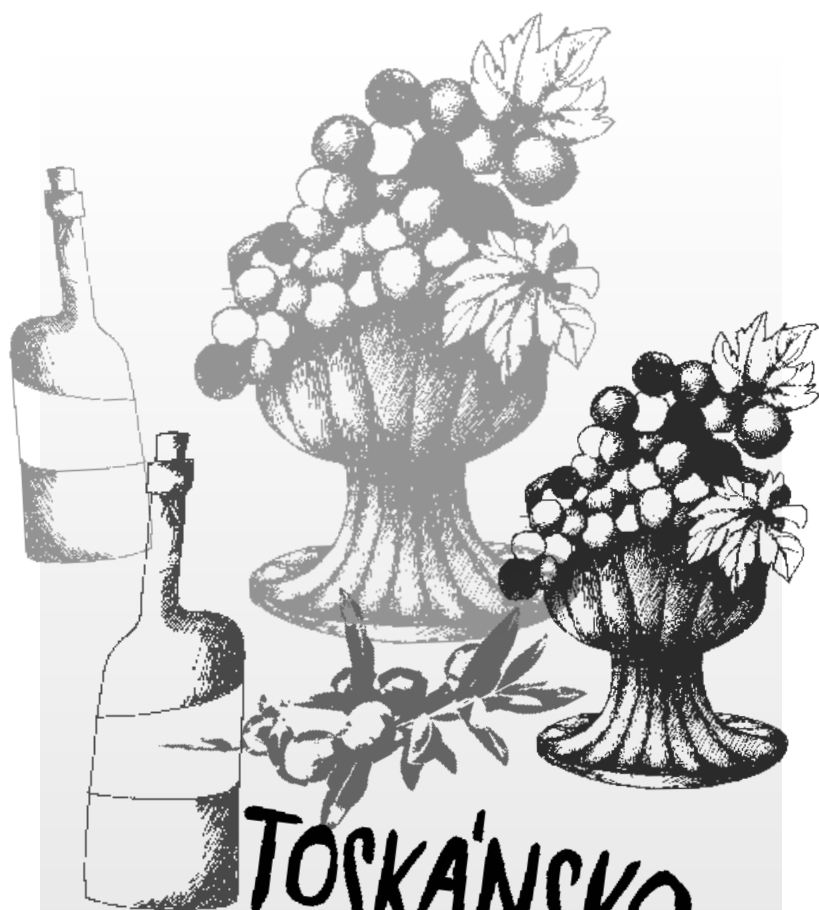
Na lžici másla v kastrolu podusíme nakrájené kedlubny (4 ks), mladou mrkev (6 ks) a zelené fazolky (500 g). Osolíme, opepříme, přidáme lžici nasekaného rozmarýnu. Změklou směs promícháme se 4 lžícemi strouhaného sýra (Grana Padano) a lžicí sekané petrželky. Mísu ozdobíme

půlkami malých rajčátek (8 ks). Zeleninová směs chutná výborně jako příloha k minutkám nebo samostatně s pečenými bramborami.

● ŠPAGETY S KREVETAMI

Na lžici másla krátce podusíme proužky z 1 římského salátu a na 2 lžících olivového oleje orestujeme středně velké krevety (200 g). Omáčku si připravíme z 1 lžice zahřátého rajčatového protlaku, 3 lžic koňaku a kelímku sladké smetany. Osolíme, opeříme, vmícháme krevety i salát a společně provaříme cca 3 minuty. Podáváme k těstovinám (300 g), které jsme uvařili v osolené vodě.

TOSKAŇSKO
KDE ŽENSKÉ VNADY
NEMAJÍ ZA VADY

Dalo by se říci, že moje rodina má 3 byty, 4 psy a 2 babičky. A všechno to v létě vyžaduje hlídání. (Doufám, že tahle formulace babičky neurazí, ale snad ne, protože obě vědí, že je máme rádi.)

Tak! A protože organizace hlídacích čet je velice náročná, tak to naposledy vyšlo tak, že jsem jela na dovolenou s mou dcerou. Je to velká slečna a na rozdíl ode mne umí řídit i nákladák. Já neumím řídit nic. Ani kolektiv, ani vlastní život, natož něco, co má kola. Představa, že travíme prázdniny v nákladáku, se nám nelíbila. Zhlédly jsme se v kabrioletu. Asi proto, že je velice in, a taky proto, že často listujeme stylovými časopisy, a i když to ani jedna z nás nevyslovila nahlas, tak jsme obě dospěly k závěru, že právě kabriolet je naprosto zásadní, aby se z nás staly úchvatné krasavice. Věřily jsme, že v kabrioletu budeme mít sexappeal tak obrovský, že se za námi potáhne peloton dychtivých mužů z Prahy až na kraj světa. Pro tento pocit jsme byly ochotny vraždit. Naštěstí to nebylo třeba. Pan Duba z autocentra Duba nám ho půjčil.

To zásadní k dosažení hvězdného lesku bylo jasně červené cabrio značky Lexus, a kdo se na ně podíval, tomu se samovolně zvedly koutky, protože tohle auto i ve skeptických probouzí optimismus. Když jsme ho s dcerou testovaly, tak jsme náhle jely dvěstěpadesátkou a vůbec nám to nepřišlo. Jediný handicap vozu spočíval v tom, že když jsme chtěly mít otevřenou střechu, tak jsme musely mít skoro prázdný kufr. Speciální zavazadla kónických tvarů, která nádherně pasovala za přední sedadla, jsme totiž sháněly až na poslední chvíli, a tak jsme je nesehnaly.

Rozhodly jsme se proto, že pojedeme někam, kde nebudeme nic potřebovat. Někam, kde vystačíme s plážovými šaty, náhradním svetrem, osuškou a žabkami. A tak jsme se rozhodly pro Itálii. A protože jsme měly vůz, který by slušel každé filmové hvězdě, tak jsme jely do míst, o kterých bájí